



## FITXA IDENTIFICATIVA

### Dades de l'Assignatura

|                      |                                                          |
|----------------------|----------------------------------------------------------|
| <b>Codi</b>          | 33625                                                    |
| <b>Nom</b>           | Didàctica de les ciències socials de l'educació infantil |
| <b>Cicle</b>         | Grau                                                     |
| <b>Crèdits ECTS</b>  | 6.0                                                      |
| <b>Curs acadèmic</b> | 2022 - 2023                                              |

### Titulació/titulacions

| Titulació                                                | Centre                | Curs | Període             |
|----------------------------------------------------------|-----------------------|------|---------------------|
| 1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil             | Facultat de Magisteri | 4    | Primer quadrimestre |
| 1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent- | Facultat de Magisteri | 4    | Primer quadrimestre |

### Matèries

| Titulació                                                | Matèria                                                          | Caràcter    |
|----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-------------|
| 1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil             | 20 - Didáctica de las ciencias sociales de la educación infantil | Obligatòria |
| 1324 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil -Ontinyent- | 20 - DIDÁCTICA DE LAS CIENCIAS SOCIALES DE LA EDUCACIÓN INFANTIL | Obligatòria |

### Coordinació

| Nom                             | Departament                                            |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------|
| GARCIA MONTEAGUDO, DIEGO        | 90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials |
| MORALES HERNANDEZ, ANTONIO JOSE | 90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials |

## RESUM

*Didàctica de les Ciències Socials de l'Educació Infantil* és una assignatura obligatòria que s'imparteix durant el quart curs del Grau de Mestre en Educació Infantil i que consta d'un total de 6 crèdits. El seu caràcter és teoricopràctic i té la finalitat de proporcionar al futur professorat d'Educació Infantil els fonaments científics, epistemològics i historiogràfics de les Ciències Socials, plantejant de forma particular la seua rellevància en els processos de construcció d'identitats (personals, socioculturals, de gènere, territorials, etc.) des de la infància.



Partint d'aquesta base, l'assignatura pretén igualment reflexionar críticament sobre la presència dels continguts socioculturals al currículum del segon cicle d'educació infantil i a la pràctica d'aula. En eixa mateixa línia, s'analitzaran les principals dificultats detectades així com les metodologies i recursos més adients per a la implementació de les ciències socials amb xiquetes i xiquets d'educació infantil, tot orientant l'elaboració de diverses propostes didàctiques per part de l'alumnat.

## **CONEIXEMENTS PREVIS**

### **Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

### **Altres tipus de requisits**

Sense requisits específics previs per al accés de la matèria

## **COMPETÈNCIES**

### **1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil**

- Expressar-se oralment i per escrit correctament i adequadament en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.



- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Comprendre les diferents dimensions del fet social i realitzar-ne una anàlisi complexa i integradora. Adquirir coneixements sobre l'evolució del pensament, els costums, les creences i els moviments socials i polítics al llarg de la història.
- Adquirir la capacitat de destacar els biaixos d'interpretació discriminatòria per raons de sexe, raça, religió, etc., en el pensament de l'alumne, els materials curriculars, els mitjans de comunicació, etc.
- Comprendre els processos de construcció del coneixement del món social de l'alumne d'educació infantil i conèixer els problemes de comprensió trobats per la investigació educativa en aquest nivell.
- Conèixer els fonaments científics del currículum de ciències socials d'aquesta etapa, així com les teories sobre l'adquisició i el desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer els principals models d'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials i la seua utilitat per a aconseguir els objectius perseguits en la formació de l'alumnat d'educació infantil.
- Adquirir estratègies didàctiques per a desenvolupar representacions i nocions espaciotemporals, així com els recursos per a impulsar la capacitat de l'alumnat d'educació infantil d'observar i explorar activament el seu entorn social.
- Adquirir recursos per a fomentar en els infants d'educació infantil la generació de marcs interpretatius i teories socials sobre la realitat que els envolta.
- Promoure i facilitar l'establiment de relacions socials i afectives satisfactòries entre l'alumnat d'educació infantil dins i fora de l'aula.
- Desenvolupar la capacitat d'analitzar críticament materials curriculars i elaborar unitats didàctiques pròpies de l'etapa.
- Desenvolupar la capacitat de manejar fonts diferents d'informació sobre un tema i d'elaborar síntesis ben estructurades.
- Adquirir actituds i comportaments amb el desenvolupament sostenible per mitjà de la comprensió de les respostes que donen les societats a determinades situacions i les transformacions que això genera. Promoure l'interès i respecte pel patrimoni natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.
- Fomentar experiències d'iniciació a les tecnologies de la informació i la comunicació.



## RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els estudiants hauran de tindre el nivell teòric-pràctic establert i les competències bàsiques intel·lectuals i socials que es demanen. A mes a mes, al finalitzar l'assignatura, hauran de:

- Conèixer la evolució històrica de les idees i la seua implicació en els continguts escolars de Ciències Socials.
- Analitzar críticament los curricula, llibres de text i altres materials curriculars que s'han fet servir per a estructurar els continguts de Ciències Socials.
- Apreciar la utilitat dels diversos recursos didàctics com instruments afavoridors dels aprenentatges, així com la seua elaboració i aprofitament.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i de la comunicació com recursos didàctics en el procés de ensenyament-aprenentatge de les Ciències Socials en la Ed. Infantil.
- Desenrotllar i avaluar propostes didàctiques des de el curriculum de les Ciències Socials.

## DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

### 1. Ciències Socials i Educació Infantil: Fonaments epistemològics i valors educatius

- 1.1 La importància de les Ciències Socials en els curricula d'Educació Infantil.
- 1.2 Comprensió del fet social: principals dificultats.
  - 1.2.1. Expressió i representació.
  - 1.2.2. Noció d'espai i de temps.
  - 1.2.3. Espai geomètric i espai geogràfic: relació amb les matemàtiques.
- 1.3 Detecció de problemes d'interpretació discriminatòria per raó de sexe, raça, religió, etc.
  - 1.3.1. Atenció a la diversitat i coeducació.
  - 1.3.2. El cos humà, els sentiments i les emocions: Biologia y CC.SS.

### 2. Aspectes metodològics en els processos d'ensenyament-aprenentatge de l'entorn.

Models d'ensenyament-aprenentatge de les C. Socials en E. Infantil.

- 2.1 Incidència en el desenvolupament de les habilitats socials. Importància del joc en els processos d'aprenentatge.
- 2.2 Recursos per a desenvolupar la capacitat d'observar i explorar el seu entorn.
- 2.3 Racons i flexibilitat temporal.



### 3. Programació dels continguts: Treball per projectes

3.1 Anàlisi crítica i disseny de materials curriculars per la Educació Infantil.

3.2 Actituds i comportaments compromesos amb el desenvolupament sostenible en el marc interdisciplinar.

3.2.1 Hàbits i rutines.

3.2.2 Personalitat individual i comportaments socials.

3.3 Contribució a la elaboració de projectes globalitzats per al estudi de l'entorn natural, social i cultural.

### VOLUM DE TREBALL

| ACTIVITAT                 | Hores         | % Presencial |
|---------------------------|---------------|--------------|
| Classes teoricopràctiques | 60,00         | 100          |
| Estudi i treball autònom  | 90,00         | 0            |
| <b>TOTAL</b>              | <b>150,00</b> |              |

### METODOLOGIA DOCENT

#### 1. ACTIVITATS PRESENCIALS

**a) Classes teòriques-pràctiques:** classes presencials teòriques-pràctiques en les que es treballaran els continguts de les assignatures, es debateran i realitzaran activitats utilitzant distints recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc

**b) Treball en grup:** la realització de treballs de grup té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar el individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva, i es podrà fer davant el grup complet a l'aula o a tutories i seminaris amb audiències reduïdes

**c) Tutories individuals i/o col·lectives:** les tutories individuals i col·lectives han de servir com a medi per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent

**d) Activitats complementàries:** en les activitats que s'organitzen durant les setmanes d'activitats complementàries, es profunditzarà en l'estudi d'algunes temàtiques de la matèria bé a través de conferències, tallers, seminaris,... Es valorarà l'assistència a les mateixes així com la realització dels treballs que el professorat establisca en relació a elles

#### 1. ACTIVITATS NO PRESENCIALS

**Estudi i treball autònom:** se plantejaran treballs, lectures, accés i tractament d'informació individuals i altres de naturalesa cooperativa. Tots ells orientats, supervisats i avaluats pel professorat.



## AVALUACIÓ

La avaluació serà continua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu i deurà analitzar els processos de aprenentatge individual y col·lectiu. Es portarà a efecte tenint en compte els diferents elements del curriculum, especialment els relatius als conceptes, donat el caràcter conceptual de la matèria. La qualificació haurà de ser el resultat de l'aprenentatge individual, obtingut mitjançant:

- Seguiment periòdic del progrés del estudiants, en l'aula i en tutories individuals y en grup.
- Avaluació dels treballs encomanats.
- Assistència i avaluació de la participació individual i en grup, en l'aula i en les tasques que es realitzen fora.
- Proves escrites, en les quals es tindrà en compte l'expressió ortogràfica i cal·ligràfica.

## REFERÈNCIES

### Bàsiques

- ARANDA, A.M. (2016). Didáctica de las Ciencias Sociales en Educación Infantil. Madrid: Síntesis.
- DECRETO 37/2008, de 28 de marzo, del Consell por el que se establecen los contenidos educativos del primer ciclo de la Educación Infantil en la Comunidad Valenciana. DOGV Nº. 5734, p. 55003-55017.
- DECRETO 38/2008, de 28 de marzo, del Consell, por el que se establece el currículo del segundo ciclo de la Educación Infantil en la Comunidad Valenciana. DOGV Nº. 5734, p. 55018-55048.
- DOMÍNGUEZ, M<sup>a</sup> C. (2004).- Didáctica de las Ciencias Sociales. Madrid: Pearson Educación.
- IBÁÑEZ, C. (2010).- El proyecto de Educación Infantil y su práctica en el aula. Madrid: La Muralla.
- REAL DECRETO 1630/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas del segundo ciclo de Educación Infantil. BOE Nº. 4, pp. 474-482.
- RIVERO GRACIA, M<sup>a</sup> PILAR (2011).- Didáctica de las Ciencias Sociales en Educación Infantil. Zaragoza: Mira editores.

### Complementàries

- CARBÓ, I. (2017). Preparam una festa de benvinguda. En: D. García-Monteagudo, S. Ramírez y X.M. Souto (coords.), Las buenas praxis escolares: investigar desde la práctica del aula (pp. 35-45). Valencia: Nau Llibres.
- CANET, S., MORALES, A.J. y GARCÍA-MONTEAGUDO, D. (2018). Pensar geográficamente en la Educación Infantil: de la imaginación a la construcción del espacio concebido. Didáctica Geográfica, 19, 23-46.
- CANET, S., MORALES, A.J. y SANTANA, D. (2018). Representar las representaciones escolares desde la participación activa: estudio de casos en el segundo ciclo de Educación Infantil. En: V. Perís, D. Parra y X.M. Souto (coords.), Repensamos la geografía e historia para la educación democrática (pp. 89-101). Valencia: Nau Llibres.



- CARRETERO, M. (1993). Constructivismo y educación. Edelvives. Zaragoza.
- COOPER, H. (2002). Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte de. Morata. Madrid, 263 p.
- GARCÍA, M.; CALVO, A. & SUSINOS, T. (Eds, 2008).- Las mujeres cambian la educación. Investigar la escuela, relatar la experiencia. Colección Mujeres. Narcea, S.A. Ediciones, Madrid, 286 p.
- GARCIA, D. (2021). Investigar las representaciones de la didáctica de las ciencias sociales en la formación de maestros/as: el caso de la educación infantil. Didacticae, 10, 144-162.
- GREGORIO, C. & AGRELA, B (Editoras) (2002).-Mujeres de un sólo mundo: globalización y multiculturalismo. Colección Feminae. Universidad de Granada. Granada, 389 p.
- HIRSH-PASEK, K. & MICHNICK, R. con col. de EYER, D. (2005). Einstein nunca memorizó, aprendió jugando. M rediciones, Madrid, 414 p.
- LÓPEZ, F. (coord.2007). La escuela infantil. Observatorio privilegiado de lasdesigualdades. Graó. Barcelona.
- MONTÓN, M.J. (2003). La integració de l'alumnat immigrant al centre escolar.Orientacions, propostes i experiències. Editorial Graó. Barcelona, 136 p.
- MORALES, A.J. y SANTANA, D. (2019). Las representaciones de la didáctica de las ciencias sociales en los futuros docentes de educación infantil. En: D. Parra y C. Fuertes (coords.), Reinterpretar la tradición, transformar las prácticas. Ciencias Sociales para una educación crítica (pp. 99-121). Valencia: Tirant lo Blanch.
- MORALES, A.J.,GIMÉNEZ,T.,CAURÍN,C.y SOUTO, X.M. (2020). Educación ambiental y conocimiento del entorno en la etapa de infantil. Aula de Infantil, 103, 33-36. Barcelona:Graó.
- MUÑOZ, A: (2009). El desarrollo de las competencias básicas en Educación Infantil. MAD. Sevilla, 152 p.
- ORTIZ, A.; PRATS, M. & BAYLINA, M. (2012).- Métodos visuales y geografías de la infancia: dibujando el entorno cotidiano. Scripta Nova. Vol. XVI, núm. 400 (1 de mayo del 2012). Universidad de Barcelona. Barcelona. En línea <http://www.ub.edu/geocrit/sn/sn-400>
- PASCUAL, M. (2009). Terra i llibertat. Una educació infantil encaminada cap a un món sostenible. Guix d'Infantil, Nº 51.
- PUIG,M.,FERRERAS, M. y MORENO,O. (2019). Innovación e investigación en la formación inicial del profesorado de Infantil y Primaria desde las didácticas de las ciencias experimentales y sociales. Barcelona: Octaedro.